

D • N

15/1 1950

"Vädja till Sovjetunionens barmhärtighet"

Socialdemokratin om rysskrediten

Det försvar för regeringspolitiken i frågan om rysskrediten som de båda socialdemokratiska Stockholmstidningarna presterade i går borde läsas av alla partiets anhängare. De båda artiklarna är avslöjande på två sätt: dels klarläggs, om också i undvikande uttryck, att regeringspolitiken varit totalt misslyckad, dels vägrar man under de mest egenartade förevändningar att verka för en ändring i denna politik. Artiklarna riktar sig närmast mot Dagens Nyheter, som från förhandlingarnas början på sommaren 1946 förutsett de olyckliga resultat som ett kreditavtal av denna beskaffenhet skulle leda till. Den omedelbara anledningen till att frågan tas upp är emellertid folkpartiets motion med begäran om förhandlingar rörande revision av avtalet. I denna motion fastslås:

Med hänsyn till rådande omständigheter framstår det som ytterst angeläget att förhandlingar om en modifikation och begränsning av kreditavtalet upptas utan dröjsmål. Den svenska kapitalmarknaden är alltjämt sådan att en mycket hårdhänt begränsning av investeringarna i ur svensk synpunkt erforderliga bostäder och andra byggnader m. m. anses nödvändig. Den svenska betalningsbalansens läge nödvändiggör en allvarlig begränsning av importen, vilket är uttryck för att Sverige snarare är i behov av att tillföras kapital från utlandet än i stånd att utan olägenhet ge krediter till utlandet.

Dessa uttalanden är oemotsägliga. Och de anknyter direkt till regeringens och regeringspressens bestämda förklaringar på sommaren 1948. Enligt dessa skulle krediterna inte ökas utöver det belopp som då nåtts, nämligen 300 miljoner kronor. Nu är de uppe i 400 miljoner, och om ingen åtgärd vidtas, är en ytterligare höjning sannolik; själva löftet om kredit av november 1946 gäller ju 1.000 miljoner.

Vad svarar då den socialdemokratiska pressen? Man erkänner att avtalet innebär en belastning och att de förutsättningar under vilka avtalet slöts inte längre existerar. Men sedan kommer de undanflykter som skall göra ett fasthållande vid avtalet möjligt. Morgon-Tidningen betonar att de leveranskontrakt som redan kommit till stånd inte kan hävas — som om någon begärt en sådan orimlighet. Båda tidningarna talar om att det dock bara är en liten del av vår export som går på kredit till Ryssland. Natur-

ligtvis, men är det inte galet nog att vi, trots vår svåra brist på valuta, skall på kredit sända till Ryssland för större belopp än vi fått genom Marshallhjälpen, för samma belopp som vi på ett år betalar för import av kaffe, bensin, koks och frukt? "Näst Amerika lär vi ju leva på den högsta standard i världen, må vara att det delvis sker med lånta pengar", skriver Aftontidningen — alltså, blir slutsatsen, har vi väl råd att sända för några hundra miljoner till Ryssland. Vi "orkar" leverera till Ryssland, det blir ändå inte svårt i Sverige; den tanken har under årtal varit tidningens ankare i försvaret av rysskrediten.

Men det finns ännu konstigare argument. Dagens Nyheter vill att vi skall "försämra vårt förhållande till Sovjetunionen och ingå som medlem i västalliansen" — det är alltså fråga om "äventyrspolitik". Man vågar alltså gå så långt som att framställa fullföljandet av 1946 års avtal som ett alternativ till medlemskap i Atlantpakten; den som inte vill fortsätta att betala enligt de ohållbara utfästelserna för tre år sedan skall göras misstänkt för att vilja skapa en konflikt med Ryssland. Vidare: "Man brukar inte ensidigt häva ett brandförsäkringsavtal och be att få premien återbetald därför att huset inte brunnit." Därför att tanken på export till Ryssland vid omöjlighet att få exportera till USA spelade in vid 1946 års beslut, skall vi alltså betrakta krediten som en brandförsäkringspremie och bara vara glada över att huset inte brunnit — dvs. över att hela operationen från början var felaktig.

Det vildaste argumentet är dock följande: "Vi kan ju vädja till Sovjetunionens barmhärtighet." Kanske sker det inte för gäves; "Finland har ju medgivit vissa lättnader i skadeståndsbetalningarna." Men, slutar denna tidning (Aftontidningen), "vi är mycket obenägna att vädja till den sovjetryska regeringens goda hjärta att välvilligt befria oss från avtalet". Om ryssarna låter oss slippa undan med 400 miljoner, är det alltså de som är barmhärtiga, inte vi som trots alla svårigheter presterat dessa miljoner. Tidningen Arbeteren utgår från en annan synpunkt: "Att öva välgärningar

mot tyranniska diktaturer torde knappast vara uppgifter för demokrater."

Att återge regeringspressens argument är tillräckligt för att vederlägga dem. Till slut blott en reflexion. Sverige är ett litet land; för oss måste dessa krediter, trots vårt relativa välstånd, spela en ojämförligt större roll än för det väldiga Ryss-

land — därför borde förhandlingar om revision inte vara utsiktslösa. Men om något kan göra förhandlingar utsiktslösa, är det detta språk av den svenska regeringspressen, som direkt inbjuder Ryssland att vägra begränsning av den tribut som vi utfäste år 1946.